

Дмитро ХУДИК

д-р. філософії, старший викладач кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

ІННОВАТИЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО- КУЛЬТУРНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Диференціація соціально-економічного розвитку територіальних громад в Україні, посилена впливом воєнних викликів та міграційних процесів, актуалізує проблему нерівномірності їх спроможності до забезпечення соціально-культурних функцій. Результати аналітичних оцінок розвитку громад, зокрема на регіональному рівні, свідчать про суттєву варіативність показників, що відображає не лише ресурсні відмінності, але й різний рівень ефективності управлінських практик.

У цьому контексті особливої ваги набуває здатність органів місцевого самоврядування до впровадження інноваційних підходів у процеси управління. Практика реалізації програм соціально-економічного розвитку демонструє, що ті громади, які системно інтегрують інноваційні інструменти управління, забезпечують вищу якість публічних послуг і демонструють кращі результати розвитку. Зокрема, реалізація комплексних заходів у сфері безпеки, соціального захисту, розвитку інфраструктури та цифровізації управлінських процесів формує основу для підвищення якості соціально-культурного середовища.

Разом з тим, управління життєдіяльністю територіальних громад в умовах воєнного стану суттєво трансформується, набуваючи ознак інтегрованої системи реагування на багатовимірні виклики. Як засвідчують результати науково-практичних обговорень, ключовим трендом стає поєднання функцій забезпечення безпеки, соціальної підтримки, економічної стабілізації та розвитку людського потенціалу в межах єдиного

управлінського контуру [1]. Це обумовлює необхідність переорієнтації управлінських моделей на більш гнучкі та адаптивні.

У таких умовах інноватизація публічного управління доцільно розглядати не як окремий напрям модернізації, а як системну характеристику управлінської діяльності, що визначає здатність громади до саморозвитку. Йдеться про впровадження нових організаційних форм, цифрових інструментів, проектних підходів та механізмів партнерства, які дозволяють ефективніше використовувати наявні ресурси та активізувати внутрішній потенціал територій.

Водночас інституційна практика свідчить, що процес інноватизації стримується низкою факторів, серед яких: фрагментарність стратегічного планування, обмеженість фінансових можливостей, кадровий дефіцит у сфері управління розвитком, а також недостатня інтеграція міжсекторальної взаємодії. Додатковим викликом виступає зростання навантаження на соціальну сферу, зумовлене переміщенням населення та необхідністю розширення спектра публічних послуг.

З огляду на це, ключовим завданням є формування управлінської моделі, орієнтованої на інноваційний розвиток територіальних громад. Така модель має базуватися на поєднанні стратегічного управління, аналітичної підтримки прийняття рішень, цифровізації управлінських процесів та розвитку партнерських практик. Особливого значення набуває використання даних для обґрунтування управлінських рішень, що дозволяє підвищити їх ефективність і забезпечити адресність впливу.

Інноватизація публічного управління соціально-культурним розвитком територіальних громад виходить за межі інструментального підходу, набуваючи ознак цілісної парадигми розвитку, в якій поєднуються економічні, соціальні та ціннісні виміри. У цьому контексті її реалізація пов'язана з необхідністю узгодження інституційних змін, впровадження управлінських інновацій та утвердження людиноцентричної моделі розвитку територій.

Список використаних джерел:

1. Програма економічного і соціального розвитку Тернопільської міської територіальної громади на 2025–2027 роки. Офіційний сайт Тернопільської міської ради. URL: <https://ternopilcity.gov.ua/strategichni-ta-programni-dokumenti/programa-sotsialno-ekonomichnogo-rozvitku/84481.html>
2. Monastyrsky G., Khudyk D., Fedenchuk S., Hladyn R., Pilat R. Advanced strategies for enhancing governance in local communities. *Revista Gestão & Tecnologia*. 2025. Vol. 25, No. 1. P. 148–167. DOI: <https://doi.org/10.20397/2177-6652/2025.v25i1.3113>